

PRÁCE PŘIJATÉ A OBHÁJENÉ V ROCE 2007

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Mgr. Tomáš MAJDA

Církev – obraz Presvätej Trojice. Priemet trojičnej teológie Vladimíra Losského v jeho ekleziológii vo svetle súčasnej náuky magistéria Katolíckej cirkvi

*Disertační práce v oboru praktická teologie, zaměření: studium křesťanského
Východu (vedoucí práce Prof. Pavel Ambros)*

Vladimír Nikolajevič Losský (1903–1958), jehož ekleziologické a trojičné teologii, ve světle současné nauky magistéria Katolické církve, se disertační práce věnuje, je jedním z nejvýznamnějších pravoslavných teologů 20. století. Práce si klade za cíl prozkoumat Losského tezi o zásadním vlivu trojičného dogmatického schématu na schéma ekleziologické, s důrazem na spornou otázku Filioque, systematicky podává základní prvky Losského ekleziologie, v kterých můžeme najít hledané trojičné aspekty a porovnává dílo Losského také se současným ekumenickým dialogem mezi pravoslavnou a katolickou církví, čím má nepochybně i aktuální přínos. Přínos práce spočívá také v tom, že na našem území nebyla uvedená problematika doposud věnovaná patřičná pozornost.

Mgr. Vladislav VOLNÝ

Vliv nedělních škol ve Slezské církvi evangelické augsburského vyznání na spirituální vývoj dětí

*Disertační práce v oboru praktická teologie, zaměření křesťanská výchova
(vedoucí práce Doc. Rudolf Smahel).*

Cílem disertační práce je formulovat nové obsahové a metodické vzory katechetického procesu v rámci nedělních škol ve Slezské církvi evangelické a.v. Při tvorbě nového paradigmatu nedělních škol vychází autor z hodnocení historických a aktuálních modelů práce s dětmi v nedělních školách a dále z reflexe závěrů současného bádání dětské spirituality. Autorova metoda spočívá v analýze historických dokumentů a odborných textů z oblasti vývojové a náboženské psychologie a dále ve vlastním pozorování a výzkumu. Disertační práce se vyrovnává s negativními důsledky dosavadních modelů a praxe nedělních škol a nabízí alternativní paradigma, jež by na instituční rovině vedlo k obnově nedělních

škol, na rovině osobní ke spirituálnímu rozvoji dětí. Přínos disertační práce spočívá rovněž v analýze teorií psychického, morálního a spirituálního vývoje a jejich aplikace do křesťanské výchovy.

PhDr. Míreya RYŠKOVÁ, Th.D.

Počátky západní misie apoštola Pavla a První list Tesalonickým

Habilitační práce v oboru teologie

Protagonistou, i když ne jediným aktérem západní křesťanské misie v 1. stol. n. l. se stal apoštol Pavel. Práce ve stručnosti mapuje jeho působení v rámci této misie se zvláštním ohledem na její počátky, jejichž nejstarším svědectvím se stal právě 1. list Tesalonickým. Pavel jím vytvořil nejpravděpodobněji kolem r. 50. nový typ komunikace mezi apoštolem a obcí, jehož posláním je řešení problémů v obci v nepřítomnosti apoštola coby hlavní autority, poučení a budování obce jakožto celku. První list Tesalonickým ukazuje způsob Pavlova působení, problémy a starosti křesťanů z pohanství v první generaci, a to především otázky vztahu víry a utrpení, řádu křesťanského života, paruzie, struktury obce. List podává autentické a angažované svědectví o povaze počáteční křesťanské misie v řecko-římské světě, jež se měla stát a také stala rozhodujícím faktorem v dalším vývoji křesťanství a církve.

Dr. Petr MAREČEK, Th.D.

Křesťanské společenství v Matoušově evangeliu. Jeho hlavní charakteristiky podle Mt 18,1–35

Habilitační práce v oboru teologie

Habilitační práce předkládá důkladnou exegezi 18. kapitoly Matoušova evangelia, která obsahuje pokyny pro život uvnitř křesťanského společenství. Významnost Ježíšova učení, které zde nalzáme, spočívá v tom, že ukazuje, čím se má křesťanské společenství zvláště vyznačovat, aby si zachovalo svou identitu. Tato studie se člení do tří částí. První část se zabývá kontextem, strukturou a otázkou kritiky tradice a redakce Mt 18,1–35. Druhá část studie poskytuje na základě struktury Mt 18,1–35 výklad jednotlivých perikop tohoto textu. Třetí část studie se snaží na základě výsledků exegeze formulovat celkové poselství textu Mt 18,1–35 a poukázat na významnost této tematiky v kontextu celého Matoušova evangelia.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE –
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Mgr. Jiří Lukeš

Rétorické aspekty apokryfních Skutků Pavla a Tekly

Disertační práce v oboru biblické teologie, 263 stran

Autor se v předkládané práci zaměřil na novější hermeneutickou metodu – rétorickou kritiku. Podává její charakteristiku, přehled jejího vývoje a srovnání odlišných typů rétorické, sociologické a narativní kritiky ve spektru současného literárněvědného bádání. Metodu rétorické kritiky aplikuje na apokryfní knize Skutky Pavla a Tekly a ukazuje, jak se pomocí této metody otevírají zajímavé nové perspektivy v interpretaci textu.

Mgr. Filip Susa

**Učení Karla Bartha o ospravedlnění a jeho přínos
v současném ekumenickém kontextu.**

**Význam formulí *simul iustus et peccator* a *sola fide* u Bartha,
na Tridentském koncilu a v současné katolické teologii**

Disertační práce v oboru biblické teologie, 207 stran

Autor zkoumá Barthovo učení o smíření, jak je předloženo v Církevní dogmatice, v kontextu nové ekumenické diskuse okolo Společného prohlášení k učení o ospravedlnění (1999), aby zjistil, nakolik je toto originální rozvinutí reformačních teologických důrazů podnětné pro ekumenické diskuse nad soteriologií. Sleduje interpretaci K. Bartha z katolické strany (von Balthasar, Bouillard, Küng), srovnává Barthovy interpretace s dokumenty Tridentina a dokládá, že Barthova christocentrická soteriologie může být dobrým východiskem k ekumenickým rozhovorům.

Mgr. Ondřej Kolář

**Nesmrtelnost a mezistav duše
v současné eschatologii v německé jazykové oblasti**

Disertační práce v oboru biblické teologie, 246 stran

Autor se soustředí na práce německy píšících protestantských i katolických teologů druhé poloviny 20. století a sleduje, jak interpretují křesťanskou naději tváří v tvář smrti. Značnou část pozornosti věnuje „mezistavu“, tedy otázkám po způsobu vztahu mezi pozemským životem a věčností a učení o očištění a zkoumá, jak naděje na vykoupení celého stvoření může souviset s pojetím vzkříšení a („nesmrtelné“) lidské duše. Přes značné rozdíly se mu možnost sblížení evangelické a katolické eschatologie jeví jako reálná.

Mgr. Andrea Korečková

Idea křesťanského kánonu vo vzťahu rozdelenia cirkvi a synagógy

Disertační práce v oboru biblické teologie, 166 stran

Práce mapuje dosavadní bádání o vzniku biblického kánonu, především jeho novozákonní části a pokouší se sledovat především počátky formování křesťanského kánonu, tedy postupné vznikání novozákonních spisů a vývoj myšlenky kánonizace, vytvoření závazné sbírky. Z českých teologů navazuje nejvíce na J. B. Součka, jehož tezi o vzniku NZ kánonu rozpracovává. Zpracovává širokou paletu novějšího biblického bádání o křesťanských textech a vztahu ke Starozákonním spisům od počátku do zhruba poloviny 2. století.

Dalibor Antalík, Th.D.

Náboženství starověké Sýrie, panteon a kult

Habilitační práce z oboru evangelická teologie, 249 stran

Práce je pokusem o syntetický portrét náboženství starověké Sýrie s důrazem na strukturu tamějšího panteonu a s ním související kultovní konání od nejstarších dob do nástupu helénismu v dané oblasti. Předkládá strukturovaný obraz syrského panteonu, v němž rozlišuje a definuje jednotlivé skupiny božstev na základě jejich zařazení a funkce, jak je umožňuje rozeznat interpretace pramenného materiálu, především ugaritských mytologických textů. Druhá část práce se věnuje kultu, tedy uctívání bohů (bohoslužebné symboly, prostory, aktéři a úkony), a posvátným úkonům (věštění, magie a tzv. přechodové rituály). Autor předkládá úctyhodnou syntézu dosavadních poznatků o tématu, detailní práci s prameny nachází řadu nových a nabízí přesvědčivě nové strukturování syrského panteonu podle staroorientálního světového obrazu.

Pavel Hošek, ThD.

**Předpoklady mezináboženského dialogu
z hlediska teologické religionistiky**

Habilitační práce z oboru evangelická teologie, 281 stran

Autor předkládá ve své práci aktuální téma mezináboženského dialogu a snaží se nalézt další alternativu k již existujícím modelům (exkluzivismus, inkluzivismus a pluralismus). Navrhuje a rozpracovává alternativní čtvrtou pozici, nazvanou „dialogický postpluralismus“. Věnuje se dialogickému pojetí mezináboženského setkávání a to jak na konceptuálně-věřoučné rovině, tak i na rovině spirituální. To připravuje cestu k dialogu mezi náboženstvími na rovině prakticko-etické, kterou současná teologie hledá jak mezi křesťanskými konfesemi, tak ve vztahu k ostatním světovým náboženstvím. Kultura dialogu zahrnuje etiku dialogu, přičemž centrální roli hraje *úcta k jinakosti druhého*.

Jaroslav Vokoun, ThD.

Rekonstrukce teologie po konci novověku. Postkritický přístup

Habilitační práce z oboru evangelická teologie, 203 stran

Předložená práce se zabývá pokusy o překonání moderny ve výkladu Písma a hledáním obnoveného přístupu k četbě Písma sv. Pokouší se najít takový přístup pomocí především kulturně-lingvistické metody George A. Lindbecka, kterou je podle něj ovšem třeba rozvinout tak, aby alternativy, které Lindbeck pokládá za falešné („konzervativní“ a „liberální“), nebyly negovány, ale zahrnuty do postliberální či postkritické syntézy. Autor přiznává, že konkrétně navržená forma střední cesty mezi fundamentalismem a liberalismem nese jasné rysy luterské teologie, přichází však s nárokem na její přijatelnost v širší ekuméně. Argumentuje pro teologii, která by sjednocením patristické, středověké a reformační teologie, víry a vědy, akademie a církve, metody a působení Ducha, jedince a společnosti, sloužila doxologii.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

PaedDr. Roman Králik

S. A. KIERKEGAARD (1813-1855). Život, víra a teologie

Disertační práce v oboru husitská teologie, zaměření systematická teologie, 159 stran

Předkládaná disertační práce seznamuje odbornou veřejnost se životem a myšlením důležité postavy novodobé teologie S. Kierkegaarda. S. Kierkegaard je představován jako teolog, který vedl po celý svůj život teologický boj za křesťanskou pravdu a je hodnocen z hlediska biblického a ze stanoviska křesťanské víry.

Mgr. Josef Táborský

Reformní katolík Josef Dobrovský

Disertační práce v oboru husitská teologie, zaměření církevní dějiny, 198 stran

Disertační práce se zabývá náboženským myšlením zakladatele slavistiky Josefa Dobrovského (1753-1829). Sleduje jeho náboženské názory v širším kontextu českého katolického osvícenství a ukazuje jejich postupný vývoj od radikálního pochybování ke konzervativnějším postojům stáří. Je první prací tohoto rozsahu, která pojednává o Dobrovském jako o osvícenském katolickém knězi.

Mgr. Markéta Holubová

Likutej Amarim a chasidská spiritualita

Disertační práce v oboru judaistika, 288 stran

Disertační práce se primárně zabývá jedním z nejzásadnějších spisů chasidské literatury – dílem Likutej Amarim, zvaného také Tanja, jehož autorem je Šneur Zalman z Ljady (1745–1813). Jádrem doktorské práce je překlad dvaceti pěti kapitol vybraných s ohledem na jejich vypovídací hodnotu a reprezentujících ducha celého spisu, v českém jazyce dosud nedostupného. Poté následuje komentář každé z přeložených kapitol, který se snaží reflektovat signifikantní momenty typické pro myšlenkový svět Šneura Zalmana.

Mgr. Marie Roubalová

Boží vlastnosti zjevené v Ex 24,6–7 jako motivační základ imperativu sociálně etických norem společenství Božího lidu

Disertační práce v oboru husitská teologie, zaměření biblická teologie, 195 stran

Doktorská disertace „Boží vlastnosti zjevené v Ex 34,6–7 jako motivační základ imperativu sociálně etických norem společenství Božího lidu“ podává kontextuální exegezi a analýzu etických požadavků Tóry vycházejících z Božích atributů. Seznamuje čtenáře s pracemi teologů posledních dvou století ad rem, kriticky je hodnotí a v bádání pokračuje vlastní cestou. Přináší některé nové pohledy a aktuální podněty pro každé, tedy i dnešní společenství Božího lidu.

Mgr. Tomáš Květák

Náboženství a postmoderní společnost

Disertační práce v oboru husitská teologie, zaměření systematická teologie, 187 stran

Tato doktorská disertační práce se zamýšlí nad významem křesťanské víry v současné postmoderní společnosti. Reflektuje, jak jsou křesťanské církve u nás i v jiných zemích Evropy stále více zatlačovány na okraj svých společností a křesťané se stávají menšinami. Úvod práce je věnován diagnóze doby. Navazuje kapitola analyzující perspektivy křesťanské současnosti. Velká část práce je věnována problému křesťanské identity v nábožensky pluralitní společnosti a s tím související otázce pravdy v postmoderní době. Druhá část práce reflektuje diskusi o mezináboženských vztazích a mezináboženský rozhovor s důrazem na dialog, jako předpoklad nového zvěstování.

**UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE –
KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA**

Mgr. Vojtěch Novotný

**Prolegomena k dějinám české katolické teologie
druhé poloviny 20. století**

Disertační práce v oboru biblické teologie, 651 stran.

Cílem práce je studium vybraných historických reálií teologické reflexe těch křesťanů, kteří se v období druhé světové války (1939–1945) a vlády komunistické strany v Československu (1948–1989) hlásili k místní katolické církvi v českých zemích jako ke své. Úvod objasňuje epistemologický statut dějin teologie. Jednotlivé kapitoly pojednávají o pražské katolické teologické fakultě v období druhé světové války (I.), v počátcích komunistického režimu (II.) i v době jeho trvání (III.) a o personálním obsazení jednotlivých oborů (IV.), dále pak v kontrastu o utajovaném teologickém vzdělávání (V.), o vývoji oficiálně schválených, samizdatových a některých exilových teologických periodik ve sledovaném období (VI.) a o dalších možných a potřebných tématech historických prolegomen (VII.). Smyslem těchto studií je usnadnění další práce na poli historických prolegomen a dějinně korektní teologické hermeneutiky české katolické teologie druhé poloviny 20. století. Užíván je nejširší význam pojmu teologie, který odpovídá tzv. posvátným neboli církevním vědám. Konfesní předznamenání vymezuje a omezuje tématické pole.